

být přínosné pro archeologii, vždyť Neustupný sám uvádí, že atraktivitu archeologie tvoří lidé jiní než archeologové (TV produkce, spisovatelé jako Ceram, Heyerdahl).

Vraťme se však k jiné stránce neprofesní přípravy. Pokud potřebu specialistů nedokáže odhadovat společnost, měla by ji odhadovat sama archeologie. Činí to i E. Neustupný ve své vizi archeologie ovládnuté databázovými systémy a přístupnými všem zájemcům. Myšlenka je stoprocentně správná (a není jiné cesty než aby byla naplněna), ale Neustupný sám uvádí, že na realizaci takových databází (tvorba a neustálé předělávání a doplňování) budou potřeba celé skupiny archeologů. Ze zkušeností KEPA mohou potvrdit nutné počty těchto lidí. Bude jim k zvládnutí softwarů stačit neprofesní příprava? A ještě jeden příklad. Uplatnění v tzv. druhé archeologii před-

vidá E. Neustupný většinu svých absolventů. Nemyslím, že je to špatné. Zlepší se tak jistě artefakturní vidění světa, rozpojuje se popularizace archeologie a zvýší poptávka po jejích produktech. Nebude však chybět těmto absolven-

tům něco z profesní přípravy? Tedy alespoň těm, kteří by měli přijít do kontaktu s veřejností? Opět podle zkušeností KEPA si prezentace archeologie žádá i speciální praxi a základy z psychologických, pedagogických a sociologických disciplin.

■ Pro tzv. „druhou archeologii“ je potřeba získat celou řadu dovedností. Ty slouží např. pro prezentaci archeologie - na snímku výroba keramiky v Centru experimentální archeologie Všešary.

Právě získání určitých dovedností (mimo vědomostí, o kterých do té doby student ve škole neslyšel) jistě odpovídá i E. Neustupným formulovaný bakalářský stupeň studia. Nejde o vědce a k samostatnému myšlení a využití pramenů k pochopení minulosti by absolventi bakalářského studia měli být vedeni až v jeho magisterském stupni. Pokud bude opravdu možná prostupnost vysokoškolského studia.

E. Neustupný učinil krok k tomu, aby se archeologie nedostala do vleku historie nebo antropologie. Jistě je však více cest, jak tohoto cíle dosáhnout. Ve své stati hovoří o rozšíření počtu absolventů neprofesně postaveného studia. Jsou však i další ukazatele takové závislosti oboru. Jedním z vážných je naprostá převaha historiků v akreditační komisi, která rozhoduje o osudu archeologie. To ale není problém pro tuto diskusi...

VDÁNO PŘED LETY...

František Běhounek: Tábor v lese

Uvažujeme-li o nových formách prezentace archeologie, je možná dobré zamyslet se nad těmi klasickými a zhodnotit jejich potenciál pro současnost. Je zřejmé, že se dostaneme do pomyslných kleští mezi podbíživostí konzumentovi a bolestivým vstřebáváním informací. Tou bolestí je u dnešní mladší generace bohužel zanedbatelná četba knih. Přitom právě zdokonalení knihy s archeologickou tematikou množstvím grafických příloh, které v nich dříve evidentně chyběly, je jedním ze znaků současnosti a čtenáře by měl naopak přilákat. To však není nic nového.

Za zamyšlení stojí, zda máme současnou mladou generaci ochudit o chápání (byť pro archeologii příznačné artefakturní) reality pouhým čtením textu a burčováním vlastní představitelství čtenáře. Jednou z těchto již pozapomenutých

možností je výše uvedená kniha vydaná před téměř padesáti lety. Ponechávám stranou slova soudruh a myšlenku kolektivu, která celý příběh svojí dobou provází. O to zde nejde. Jde však o mistrovství spisovatele, který dokázal skloubit několik forem a vytvořil tak schéma odlišné i od knih Štorchových. V Běhounkově knize nejde totiž jen o příběh z dávné minulosti, ale i poučení o tom, jak se takový příběh vytváří.

Základem děje knihy jsou čtyři týdny brigády jedné klukovské třídy pod Bílou skálou. V blízkosti tábora je archeologický výzkum vedený vědeckým týmem. Prvním šťastným krokem autora je spojení postavy učitele Bláhy i archeologů. Právě oni jsou schopni vést s hochy konverzaci na citlivé hranici pedagogizujícího a odborného přístupu. Tam, kde se nedostává učitelů odbornosti,

nastupuje archeolog. Tam, kde končí archeologova schopnost klást otázky, nastupuje učitel (a samozřejmě žáci). Tým archeologů Hrubá a Klásek doplňuje i antropolog Kříž. To má svůj obsahový význam, protože kniha zachycuje i spor o rekonstrukci dávného příběhu mezi archeologem a antropologem. To však až po té, co autor vysvětlil řadu pojmů a mnohé z úvodu do archeologie. Dovedně střídá dobrodružství a poučení. Pro mladého čtenáře je správně volená i psychologická konstrukce. Hlavními hrdiny jsou postupně tři hoši - Jenda, Miša, Tonda. Jejich osudy autor sleduje a v závěru si může dovolit vystupňovat výklad i příběh. Děj vhodně doplnily i ilustrace Václava Junka.

Autor využívá i archeologický experiment, třebaže s nedostatkem zkušeností, kdy na straně 93 uvádí, že vrták musí

být vždy tvrdší než předmět. Objevují se i další nepřesnosti jako vrtací přístroj ze střední doby kamenné, zvoncovité poháry následují hned po volutové keramice, nereálná je i koncentrace lokalit z mnoha období pravěku na jednom místě i typů nalezišť jako jeskyně, rašeliniště, pohřby, byť to umožňuje představit archeologii pravěku. O to ale také nejde na prvním místě.

Motivem knihy je školní příběh. Motivem současnosti je škola jako jeden z nákladných článků k vytváření kultury a vědomostí naší společnosti. Proto je tento desítky let starý příběh i důvodem k zamyšlení - je nutné rezignovat na školní výuku archeologie?

Běhounek, Fr. 1960: Tábor v lese. SNDK Praha, 215 s.

Radomír TICHÝ